

El procés per fer la consulta sobre el futur polític de Catalunya: un balanç

Resum

**Informe
número 19**

Barcelona,
2 d'abril de 2015

El procés per fer la consulta sobre el futur polític de Catalunya: un balanç

Resum

**Informe
número 19**

Barcelona,
2 d'abril de 2015

Índex

Antecedents	5
El camí cap a la consulta del 9-N	7
El 'procés participatiu' del 9-N i les seves conseqüències	9

El procés per fer la consulta sobre el futur polític de Catalunya: un balanç

Resum

El document *Balanç del procés de consulta sobre el futur polític de Catalunya: un balanç* resumeix les mesures adoptades en els últims anys per les institucions catalanes per donar resposta a la forta demanda per part d'amplis sectors de la ciutadania per tal de poder decidir sobre el futur polític de Catalunya. Aquest procés es caracteritza pel seu caràcter pacífic, democràtic, amb ple respecte pels drets individuals i de les minories, amb una clara voluntat de buscar el diàleg i l'acord polític amb l'Estat espanyol i per seguir tots els camins legals existents en el marc jurídic actual.

L'Estat espanyol s'ha negat fins ara a participar en qualsevol tipus de diàleg polític amb les autoritats catalanes. S'han bloquejat també tots els mecanismes legals existents en l'actualitat per organitzar una consulta de mutu acord sobre el futur polític de Catalunya. Això ha inclòs la petició de càrrecs penals contra el president i dos membres del Govern de Catalunya.

Antecedents

El Parlament català, abolit el 1714, restablert el 1931 durant la Segona República Espanyola i suprimit per la dictadura de Franco, ha aprovat fins a vuit resolucions demanant el dret a l'autodeterminació des de la seva restauració el 1980. De fet, el catalanisme polític sempre ha considerat Catalunya com a nació, encara que aquesta naturalesa mai va ser reconeguda

explícitament ni per la Constitució espanyola de 1978 ni per l'Estatut de 1979.

Al setembre de 2005, la consideració, àmpliament compartida, que l'"Estat de les autonomies" no respon adequadament a les aspiracions i necessitats de Catalunya porta a una proposta de reforma de l'Estatut aprovada pel 89% dels diputats del Parlament català. El debat al Parlament espanyol condueix a un projecte substancialment menys ambiciós, que tanmateix va ser aprovat pel poble català en referèndum el 18 de juny de 2006.

No obstant això, el nou Estatut va ser impugnat pel Partit Popular espanyol davant el Tribunal Constitucional. El Tribunal va trigar quatre anys, amb diversos episodis obscurs que van semblar una ombra de dubte sobre la seva independència, per dictar una sentència negativa que va frustrar tots els esforços dels cinc anys anteriors. Aquest episodi va marcar un punt d'inflexió i va provocar massives mobilitzacions de la societat civil catalana a favor de la independència.

El 2010 una manifestació a Barcelona va reunir un milió de persones en contra de la sentència. En una manifestació similar l'11 de setembre de 2012 es van poder veure un milió i mig de persones als carrers de la capital catalana sota el lema "Catalunya, nou Estat d'Europa" (la població total de Catalunya és de 7,5 milions de persones). Des de llavors, el nombre de manifestants que han respost a la crida dels grups de defensa dels drets civils catalans no ha deixat d'augmentar. Les grans mobilitzacions s'han caracteritzat per la seva naturalesa cívica, pacífica i inclusiva.

Mentrestant, tots els intents per part del Govern català per propiciar el diàleg polític amb el govern espanyol s'han estavellat sistemàticament contra el mur de la negativa. Aquest va ser el cas, especialment quan el setembre de 2012 una última proposta de pacte fiscal més just realitzada pel Govern català va ser rebutjada pel Govern de Rajoy, encara que aquest rebiu es va basar en el manteniment dels mecanismes de solidaritat per al finançament d'altres regions espanyoles.

Aquest episodi va ser l'última gota que va precipitar la convocatòria per part del president Artur Mas d'eleccions anticipades el 25 de novembre de 2012 per tal de formar un nou Parlament que reflectís millor l'evolució del panorama polític català i per obtenir un nou mandat, en particular en la qüestió d'exercir el "dret a decidir". El Parlament constituït el 23 de gener de 2013 va aprovar una "declaració de sobirania", amb 85 vots a favor, 41 en

contra i 2 abstencions, demanant "l'exercici del dret dels ciutadans de Catalunya a decidir el seu futur polític col·lectiu". Només unes setmanes després, el 13 de març, el Parlament demana al Govern català "iniciar un diàleg amb el Govern de l'Estat per a l'organització d'una consulta sobre el futur de Catalunya", amb una majoria encara més gran (104 vots a favor). El Parlament català té 135 diputats.

El camí cap a la consulta del 9-N

Les resolucions del Parlament català i les manifestacions massives van ser menystingudes de nou per les autoritats espanyoles i el diàleg proposat mai va veure la llum. En aquest context, d'acord amb el mandat del Parlament, el 12 de desembre de 2013, sis partits polítics que representen el 64% dels escons al Parlament català, en representació de tot l'espectre polític, van acordar una data i les preguntes del referèndum (9 de novembre de 2014). El president del Govern espanyol va criticar el que considerà una decisió "unilateral" que feia impossible qualsevol negociació amb la Generalitat de Catalunya, mentre negava qualsevol ús de les disposicions de la Constitució Espanyola que permeten la realització d'un procés d'aquest tipus.

Val la pena assenyalar que el Consell Assessor per a la Transició Nacional, òrgan independent de caràcter interdisciplinari amb les funcions d'assessorar les institucions catalanes en aquests temes, que ha elaborat l'anomenat "[Llibre blanc de la Transició Nacional](#)", havia identificat en un primer informe no menys de cinc vies per celebrar la consulta d'acord amb l'actual marc legal.

Mentrestant, els grups representatius de la societat civil van seguir mobilitzant un nombre creixent de seguidors: l'11 de setembre de 2013, una cadena humana de 400 quilòmetres de llarg, va creuar el territori català de nord a sud, amb una mobilització de prop de 1,6 milions de persones.

Un nou intent a principis de 2014 per sol·licitar la delegació de la competència per organitzar un referèndum consultiu (segons el previst per l'art. 150.2 de la Constitució Espanyola, CE) va ser igualment rebutjat per una gran majoria del Parlament espanyol (8 d'abril de 2014). És important recordar que el projecte de llei proposat subratllava la voluntat del Govern català

de buscar un acord amb l'Estat, tant en la celebració d'una consulta com en la implementació del seu resultat. El projecte també posava l'èmfasi en que qualsevol decisió sobre el futur polític de Catalunya s'havia de basar, com en els casos similars (Quebec i Escòcia), en el principi democràtic de la UE (art. 1.1) i en la possibilitat d'un referèndum consultiu (art. 92 CE).

El principal argument utilitzat pel Govern espanyol consisteix essencialment a negar el "dret a decidir" dels catalans en considerar que es tracta d'un assumpte que afecta la sobirania espanyola i per tant ha de ser decidit per tots els ciutadans espanyols.

No obstant això, la sentència del Tribunal Constitucional espanyol de 25 de març de 2014 (sentència 42/2014), com s'explica en detall en la versió completa d'aquest informe, fa plausible concloure que, tot i que Catalunya no sigui un subjecte polític sobirà per decidir unilateralment sobre el seu futur polític, els seus ciutadans poden ser consultats sobre aquesta qüestió en el marc constitucional espanyol.

En l'aspecte polític, el president català Artur Mas ha instat sovint a les autoritats espanyoles a seguir l'exemple britànic, i en diverses ocasions s'ha ofert a iniciar negociacions polítiques, assenyalant la seva predisposició a reobrir fins i tot els termes, la data i la pregunta del referèndum. Aquestes ofertes han estat rebutjades sistemàticament.

El suport popular ha estat una característica constant del procés. Un cop més, durant la Diada Nacional de l'11 de setembre de 2014, 1,8 milions de persones van prendre els carrers de Barcelona. En aquest moment, més de 3.000 entitats ja s'havien unit a l'anomenat "Pacte Nacional pel dret a decidir" i 920 municipis, d'un total de 947 havien aprovat resolucions en suport de la celebració d'una consulta.

Com que tots els intents d'assolir una solució negociada havien estat bloquejats, la Generalitat va recórrer a l'última eina legal a la seva disposició, una llei autonòmica sobre les consultes no-referendàries, previst en l'art. 122 de l'Estatut. Aquesta va ser aprovada pel Parlament català el 19 de setembre de 2014, amb 106 vots a favor i 28 en contra. Juntament amb l'aprovació d'aquesta llei, el president català va signar un decret convocant una "consulta popular no-referendària sobre el futur polític de Catalunya" el 9 de novembre. Les qüestions plantejades van ser les acordades a principis de desembre de 2013 pels sis partits polítics: "Vol que Catalunya esdevingui un estat? En cas afirmatiu, vol que aquest estat sigui

independent?".

Tant la llei com el decret van ser impugnats immediatament pel Govern espanyol davant el Tribunal Constitucional. Els recursos van ser ràpidament admesos a tràmit pel Tribunal, donant com a resultat la suspensió immediata de la consulta. Més tard, el 25 de febrer de 2015, el Tribunal va emetre sentències negatives, fet que confirma la seva interpretació cada vegada més restrictiva de la Constitució, i fins i tot de la seva pròpia jurisprudència en aquesta matèria, totalment acomodàcia amb "línia oficial" del Govern espanyol.

Després d'intensos debats polítics a Catalunya, el 13 d'octubre de 2014 el president Mas va admetre que era impossible celebrar la consulta sota la llei suspesa 10/2014 i el posterior decret 129/2014, però l'endemà es va anunciar la celebració d'un "procés participatiu" en la mateixa data, 9 de novembre, impulsat principalment per la societat civil catalana, amb el suport logístic dels municipis i la Generalitat. Això va donar lloc a l'obertura de 1.250 col·legis electorals amb 6.400 taules operades per voluntaris.

Una vegada més, el Govern espanyol havia desafiat prèviament aquest nou desenvolupament davant el Tribunal Constitucional, amb l'objectiu de suspendre totes les operacions, i va amenaçar les autoritats catalanes amb el processament.

El 'procés participatiu' del 9-N i les seves conseqüències

Malgrat aquestes accions i amenaces, el 9 de novembre més de 2,34 milions de ciutadans catalans van participar en aquesta consulta en un ambient tranquil i festiu, amb una gran atenció per part de 125 mitjans de comunicació internacionals i nacionals, i en presència d'equips d'observadors internacionals. Gairebé 1,9 milions de persones van votar "sí" a ambdues preguntes (80,9%), 235.000 van votar "sí / no" (10,1%), 105 000 van votar "no" (4,5%) i la resta van ser vots en blanc o no vàlids.

Una vegada més, el procés es va desenvolupar sense incidents i el paper dels 40.000 voluntaris va ser clau per assegurar un procés de votació suau i transparent. L'únic incident que es va produir va ser una onada massiva dels ciber-atacs llançats aquest dia contra

l'Administració catalana però que no va afectar significativament el funcionament normal dels seus Departaments.

Un cop més, el mateix dia, el president Artur Mas va reiterar per escrit al president del Govern espanyol, Mariano Rajoy, la seva voluntat d'iniciar un diàleg per acordar els termes d'un referèndum vinculant definitiu. La resposta va ser novament negativa. Així que el president català, Artur Mas, d'acord amb altres forces polítiques favorables al dret a decidir, va anunciar la convocatòria d'unes eleccions anticipades al Parlament de Catalunya per al proper 27 de setembre, en les quals aquest tema serà l'element central.

El Govern espanyol va reaccionar mitjançant la presentació de càrrecs penals contra el president, la vicepresidenta i la consellera d'Educació catalans. Després d'un seriós enfrontament entre els fiscals catalans i l'oficina del fiscal de l'Estat, es van rebre els càrrecs el 21 de novembre per les seves presumptes responsabilitats en el procés participatiu del 9-N. Els càrrecs (desobediència, malversació de fons públics) eventualment podrien portar a la suspensió i inhabilitació per a càrrec públic i fins i tot a la presó.

